

Català a l'atac, catalans de l'exterior també !

Hi hauria moltes raons per a sentir-se profundament decebut amb el tracte que, des del Govern de Catalunya i des del Govern de l'Estat espanyol, han rebut les comunitats catalanes de l'exterior en els darrers mesos. Tots entenem que la situació econòmica i financera arreu del món (amb profundes diferències segons l'àrea de residència dels catalans) afecta profundament l'estabilitat pressupostària de Catalunya i la seva solvència en els mercats internacionals. En aquest sentit oferim tota la nostra comprensió i suport a la voluntat del Govern català de presentar Catalunya al món com una nació ben gestionada i amb sòlids equilibris financers i pressupostaris. El que passa és que en un món extremadament competitiu, on Catalunya competeix amb tothom per la més petita o per la més gran inversió o presència exterior, la diferència no la fan només els equilibris en les xifres macroeconòmiques sinó que són molts altres factors, com la qualitat educativa, la formació, l'atractivitat cultural i molts altres factors no monetaris els que, moltes vegades, fan finalment la diferència entre una regió del món i una altra.

Un dels factors que marca aquesta diferència és justament la capacitat d'un territori de saber presentar una imatge positiva i d'eficàcia davant la resta del món. Tan mitjançant una acció diplomàtica eficaç com sabent utilitzar amb intel·ligència i amb creativitat els recursos que li pot proporcionar la seva societat civil a l'exterior. En el nostre cas creiem que el signe d'intel·ligència política seria tenir una política exterior capaç d'utilitzar el talent i les possibilitats d'aquestes comunitats exteriors al servei de la projecció exterior de Catalunya.

No tot és qüestió de diners, prou que ho sabem a la Catalunya Exterior acostumats a treballar amb recursos escassos. Però poder mantenir les seus de les nostres comunitats, poder organitzar cursos de llengua catalana, poder organitzar exposicions i conferències, poder tenir presència en fires culturals o educatives, etc. sí que requereix d'un suport des del Govern català raonable i transparent. El retall aplicat enguany als pressupostos destinats a les comunitats catalanes de l'exterior (un 41,43% sobre subvencions ordinàries, extraordinàries i beques) ha trencat la línia de suport creixent dels darrers anys aplicant-ho, a més, a una partida (de 2 milions d'euros) que certament no és la que impedeix a Catalunya equilibrar els seus comptes. Tot retall ha d'aplicar-se amb un estudi curós de cost/benefici i si el que es perd, en termes no monetaris, és superior al que s'hi guanya monetàriament parlant, aleshores la retallada és discutible. Si a això hi afegim la retallada del 14,3% en les subvencions de l'Estat espanyol a les comunitats exteriors, la cosa esdevé complicada. Ben aviat el Govern català presentarà l'avantprojecte de pressupostos per a 2012. Esperem no es consolidi aquesta tendència a la baixa que pot, certament, complicar el futur de moltes entitats exteriors.

També aquest darrers mesos hem patit les conseqüències d'una creixent dificultat per a la participació electoral dels catalans de l'exterior. Per un costat la desastrosa gestió, essencialment des de la Junta Electoral i des dels serveis de correus, del procés electoral del 28 de novembre de 2010 per a escollir el nou Parlament de Catalunya va provocar una davallada de la participació del 20,8% de 2006 al 13,1% al 2010 amb lamentables incidents com desaparicions de vots, paperetes que no van arribar mai a molts països, etc. El mes de desembre de 2010 es reformava la LOREG (Llei Orgànica de Règim Electoral General) i a banda de la supressió del dret de vot municipal pel residents a l'exterior, quelcom de discutible en termes democràtics però que no creiem que sigui el cor del problema, es va viure una situació en que es va qüestionar el futur del dret de vot a les eleccions autonòmiques i generals pels residents a l'exterior que finalment es va poder preservar. Tot i així la nova Llei introdueix una nova regulació del sistema de vot a l'exterior (el 'voto rogado', vot als consolats, etc.) destinat, teòricament, a fer més transparent el vot exterior. Aquestes noves modalitats es van posar en pràctica a les eleccions autonòmiques espanyoles del 20 de maig, en que els catalans no hi participàvem, amb un resultat desastrós, caiguda de l'índex de participa-

ció del 25% de 2007 al 3,68% el 2011. Es a dir que en les properes eleccions al Congrés de Diputats i Senat espanyols, del 20 de novembre de 2011, que són prou importants, el vot exterior no està garantit.

També des de la FIEC hem expressat la nostra preocupació pel que constitueix un fet evident per a moltes comunitats catalanes de l'exterior: la migració forçada per la crisi de molts catalans cap a l'exterior. Són, segons l'Institut Nacional de Estadística espanyol, més de 22.000 catalans els que han abandonat Catalunya entre el primer de gener de 2009 i el primer semestre de 2011. A banda de la descapitalització intel·lectual que això suposa per Catalunya, aquest fet suposa noves obligacions per a moltes entitats, atès que si bé les comunitats catalanes creixen en nombre, no sempre aquestes arribades es fan en les millors condicions d'informació i d'acollida.

En definitiva podem, legítimament, estar preocupats, al menys, per un escenari pressupostari desfavorable per les comunitats catalanes de l'exterior, per un fort dèficit democràtic en les nostres possibilitats de participació electoral i per un nou escenari de necessitats socials causat per la nova migració. Si a això hi afegim la forta ofensiva des de l'Estat contra la llengua catalana i contra els drets nacionals de Catalunya que també ens afecta als catalans de l'exterior, és prou clar que hem d'estar preparats i disponibles per a fer front a aquesta nova situació amb un esperit positiu i combatiu. Com va dir en Màrius Serra en el discurs a la celebració institucional a Catalunya del 11 de setembre: "català a l'atac" i nosaltres hi afegim i els catalans de l'exterior també.

És un fet que, com ha estat el cas en totes circumstàncies al llarg de la nostra recent història, les comunitats catalanes de l'exterior, i en particular les seves entitats, continuarem sent els millors agents de promoció cultural, econòmica, turística, de prestigi de la llengua, etc., al servei del país i que, com sempre, anirem endavant amb les nostres activitats i, alhora, en els països on cal, serem també qui supleixi les mancances de l'administració que no vol reconèixer el que suposa la nova emigració de catalans cap a l'exterior.

Màrius Vendrell Royo
President de la FIEC

Crònica d'una retallada anunciada

El dia 31 de març de 2011, el nou Secretari d'Afers Exteriors, Senén Florensa, i el responsable de l'Àrea de Comunitats Catalanes de l'Exterior, Daniel Gimeno, van rebre una delegació dels membres representants de les comunitats catalanes de l'exterior al Consell de les Comunitats Catalanes als que, per cert, pocs dies abans, se'ls hi havia comunicat el 'cessament' i la convocatòria del procés de renovació del Consell de forma, com a mínim, discutible, atès que mentre no hi ha un nou Consell nomenat sembla obvi que l'anterior continua en funcions. Els resultats principals d'aquesta reunió 'ad-hoc' permetien suposar que pel nou Govern de la Generalitat el paper de les comunitats catalanes de l'exterior com a agents privilegiats de la política exterior catalana i com a agents de la diplomàcia pública no es posava en dubte. Que la consideració del Govern per les comunitats catalanes de l'exterior continuava essent la mateixa. El dia 7 d'abril, la vicepresidenta del Govern, i consellera de Governació i Relacions Institucionals, Joana Ortega, compareixia al Parlament de Catalunya, en una sessió informativa de la Comissió d'Acció Exterior i de la Unió Europea sobre els objectius i les actuacions del departament de la Presidència en l'àmbit de l'acció exterior. La vicepresidenta va reafirmar un cop més el suport del Govern a les comunitats catalanes de l'exterior prioritzant la seva interacció amb Catalunya i la integració a les societats d'acollida. Va assegurar la total prioritat que pel Govern tenen les comunitats catalanes de l'exterior però sense cap mena de compromís sobre el tipus de suport.

A primers de juny es va fer públic el projecte de pressupostos de la Generalitat per a 2011 amb la proposta de retallada pressupostària que es pretenia aplicar a les comunitats catalanes de l'exterior (CCE) d'un 41,43% respecte de l'any anterior. Això semblava estar en contradicció amb les manifestacions anteriors que hem detallat i a més es portava a terme en un moment en que el Consell de les Comunitats Catalanes, que d'acord amb la Llei 18/1996 de relacions amb les comunitats catalanes de l'exterior ha de ser, al menys, consultat en aquest tipus de decisions es trobava, com hem explicat, en situació de 'dissolució tècnica' decidida pel mateix Govern.

Atès aquest 'buit representatiu', la FIEC (Federació Internacional d'Entitats Catalanes) va assumir directament la feina d'intentar donar una resposta coordinada a aquesta situació. El mes de juny es va adreçar una carta acompanyada d'un detallat informe a tots els grups i subgrups parlamentaris sobre l'impacte desfavorable en les CCE que la retallada representaria. Una retallada que s'afegeix a la ja implementada per l'Estat espanyol en els mateixos àmbits, un 14,3%, i molt superior a la que portaran a terme altres comunitats autònomes de l'Estat.

A la carta adreçada per la FIEC van seguir dotzenes de cartes de comunitats catalanes de l'exterior adherint-se a la de la FIEC, notes diverses d'altres CCE, resolucions de reunions de xarxa (cas de la del Con Sud) i altres, adreçades als grups parlamentaris en el mateix sentit. Les reaccions han estat les següents:

1) Des dels grups parlamentaris de PSC, ERC, ICV i SCI es va produir una immediata reacció de suport a les nostres demandes i, així, en els textos, argumentaris i preguntes parlamentàries sobre les esmenes presentades per aquests grups en favor d'un tracte pressupostari més just per a les CCE es van utilitzar de forma íntegra les dades i xifres fetes públiques per la FIEC. Des de la Federació es van mantenir contactes directes amb els grups esmentats per tal d'aclarir o complementar la informació sobre les nostres demandes.

2) El grup parlamentari de CiU va enviar també una llarga i detallada resposta a la FIEC en que, tot i lamentant profundament la retallada aplicada, s'argumentava que el Govern anterior no havia consumit íntegrament el pressupost per les CCE de 2010 i que la retallada, en la seva opinió, era 'només' del 25,38% i no del 41,43%. Es van enviar al grup de CiU totes les informacions necessàries a fi de demostrar que els canvis de partida pressupostària entre ordinàries i extraordinàries que havia aplicat el Govern anterior no canviaven les xifres de la retallada aplicable a 2011.

3) El grup del PP i el Subgrup de Ciutadans no van donar cap resposta a cap de les cartes de la FIEC o d'altres entitats.

Es va recordar també a tots els grups que totes les trobades continentals de xarxa previstes per 2011 (Con Sud, Europa, Amèrica de Nord i Amèrica Central) que són essencials pel treball de la majoria d'entitats, havien estat també suprimides sense que se'n pugui fer una avaluació pressupostària de l'estalvi que amb això ha fet el Govern de la Generalitat.

Inicialment es mantenia en el pressupost la convocatòria de Beques BCC per a joves membres de comunitats catalanes a l'exterior, gestionades per l'AGAUR. (Agència de Gestió d'Ajuts Universitaris i de Recerca) que, finalment, i malgrat estar pressupostades, no han estat convocades. Les beques per a estades a comunitats catalanes de l'exterior (ACC) ja va estar clar des del primer moment que no es convocaven per a 2011.

Malauradament, i malgrat el ben fonamentat de les nostres raons per a oposar-nos a la retallada pressupostària a les CCE i als potencials efectes negatius que això, sens cap dubte, tindrà en moltes de les nostres activitats tradicionals i malgrat també que l'increment imparable de l'emigració de catalans cap a l'exterior està creant en entitats de diversos països noves obligacions i problemes pels que no estan, moltes vegades, preparades, a la sessió plenària del Parlament de Catalunya dels dies 20 i 21 de juliol es van votar negativament les esmenes que proposaven un tracte pressupostari més just per a les CCE i una retallada en línia amb la retallada mitjana dels pressupostos de la Generalitat per 2011 que és del 9,6%.

Com si fos una espècie de 'premi de consolació' la Comissió d'Acció Exterior i de la Unió Europea del Parlament de Catalunya va aprovar, el 14 de juliol, una proposta de Resolució sobre el suport a les comunitats catalanes de l'exterior presentada pel Grup Socialista que va comptar amb el suport de la resta de grups parlamentaris presents a la Comissió (CiU, PP, ERC i ICV). Els tres punts finals de la Resolució insten al Govern de la Generalitat a:

- 1.** Continuar promovent i potenciant les comunitats catalanes de l'exterior, tal com s'ha fet en les legislatures anteriors, com a instrument de difusió de la cultura i de la llengua catalanes, així com de projecció de les potencialitats econòmiques, educatives i socials del país.
- 2.** Convocar abans de finals d'any el Consell de les Comunitats Catalanes de l'Exterior per tal d'analitzar la situació actual de les comunitats i les polítiques a seguir pel seu impuls i foment.
- 3.** Fer les previsions econòmiques pertinents en el pressupost de l'any 2011 per tal que es garanteixi el funcionament adequat i la promoció de les comunitats catalanes de l'exterior.

Podeu trobar el text complet de la Resolució a l'enllaç:
<http://www.parlament.cat/activitat/bopc/09b057.pdf#page=160>.

En el decurs del debat els grups parlamentaris que havien presentat esmenes al pressupost de la Generalitat per l'any 2011 demanant un augment dels recursos destinats a les comunitats catalanes de l'exterior (PSC, ERC i ICV. El subgrup SCI també havia presentat esmenes) van recordar al Govern que un compliment adequat del que es demana en la Resolució hauria de significar no aplicar la prevista retallada d'un 41,43% en les subvencions ordinàries i extraordinàries a les entitats catalanes de l'exterior prevista en el pressupost. Els grups parlamentaris de CiU i PP van, per la seva part, fixar la seva posició totalment favorable al suport i a una alta consideració sobre el paper que juguen les comunitats catalanes de l'exterior que no pot, en la seva opinió, comportar en aquest exercici pressupostari cap increment respecte de l'inicialment pressupostat. Cosa que lamenten però que es fa en el marc de la disciplina pressupostària que el moment econòmic, en opinió d'aquests dos grups, es requereix.

Així doncs, tot i que podem agrair la unanimitat del Parlament de Catalunya en expressar el seu reconeixement al paper que juguem les comunitats catalanes de l'exterior en la projecció exterior de Catalunya, hem de lamentar que això no vingui acompanyat d'una major consideració de les activitats que aquestes entitats fem en els terrenys cultural, social, acadèmic, lingüístic o econòmic que, a diferència del que pot passar amb altra tipus d'entitats de d'interior, difícilment podran trobar finançaments alternatius per les nostres activitats.

La **retallada del 41,43%** en els fons que la Generalitat destina a les comunitats catalanes de l'exterior és **la més gran** aplicada a l'Estat espanyol, comparada amb les que han aplicat el mateix Estat o d'altres comunitats autònomes:

- L'Estat espanyol que, en els **pressupostos generals de l'Estat** per a 2011, ha reduït les dotacions destinades a l'atenció als espanyols residents a l'exterior de 139 milions d'euros l'any 2010 a 119 l'any 2011, és a dir una **reducció del 14,3%**, en programes dels que moltes entitats catalanes i catalans individualment se'n beneficien en àmbits com protecció social, dependència, joves, suport associatiu, etc.

- El **Govern d'Euskadi** no només no baixa els fons destinats a les seves comunitats exteriors el 2011 sinó que els **augmenta en un 19,6%** arribant a 3,2 milions (que inclou una partida específica de 500.000 euros pel V Congreso Mundial de Colectividades Vascas que se celebrarà a Euskadi la tardor de 2011).

- Els pressupostos de la Secretaría Xeral de Emigración de la **Xunta de Galicia** per l'any 2011 es **redueixen en un 32%**, sis milions d'euros, al passar de 18,7 milions a 12,7. Cal, però, precisar que bona part de la reducció ve de la supressió d'alguns organismes autònoms com la Fundación Galicia Emigración i la Fundación Galicia Saúde.

- El **Govern del Principat d'Astúries** destina 2.068.587 euros a les comunitats asturianes de l'exterior, dels quals un 81,6% corresponen a la Agencia Asturiana de Emigración i la resta al Consejo de Comunidades Asturianas. Això suposa una **reducció del 18,66%** respecte dels 2.543.022 euros de 2010.

- Els pressupostos de la **Agencia Madrileña para la Emigración** són de 1.251.491 per l'any 2011 amb una **reducció del 17,4%** respecte dels de 2010 que eren de 1.516.503.

- Els pressupostos de la Dirección General de Acción Exterior de la **Junta de Extremadura** per les comunitats extremeñes de l'exterior es **redueixen un 13,9%**, atès que es passa dels 1.324.960 euros de 2010 als 1.140.341 euros per a l'exercici 2011.

- La **Generalitat Valenciana** gestionarà un total de 628.440 euros l'any 2011 per a impulsar la relació amb les comunitats valencianes de l'exterior. L'import suposa un **2% menys** que a 2010, una reducció total de 13.720 euros.

Junta Directiva de la FIEC

El Consell de les Comunitats Catalanes: Llums i ombres

[“...les comunitats catalanes de l’exterior han fet, al llarg de llur història, una contribució decisiva a la projecció de la llengua i la cultura catalanes, la identitat nacional i els drets històrics irrenunciables del poble català. Lluny de Catalunya, han estat refugi i altaveu de projectes i persones, i han col·laborat, de manera decisiva, en el manteniment de les institucions nacionals a l’exterior, amb una tenacitat, un patriotisme i una generositat que els atorga un paper protagonista en el combat per la recuperació de la llibertat i la cultura”.]

[“Així mateix, aquesta Llei crea el registre de Casals, el Consell de les Comunitats Catalanes i Congrés de Comunitats Catalanes, com a instruments al servei del manteniment, en les millors condicions possibles, dels lligams entre la Catalunya de l’exterior i la de l’interior, el coneixement recíproc i el suport mutu i, finalment, el propòsit de contribuir a la presència de Catalunya, arreu del món, al costat de les altres cultures i nacions.”]

[“Per tant, ordeno que tots els ciutadans als quals sigui d’aplicació aquesta Llei cooperin a la seva compliment i que els tribunals i les autoritats als quals pertorqui la facin complir”.]

Jordi Pujol

President de la Generalitat de Catalunya

Palau de la Generalitat, 27 de desembre de 1996

He cregut adient incloure, a tall d’introducció, aquests paràgrafs extrets literalment del text de promulgació de la Llei que regula les relacions amb les Comunitats Catalanes de l’Exterior. Ho he trobat ineludible perquè seria gairebé impossible entendre el que exposo més endavant. M’apresso a establir que el que teniu davant vostre no és un document que serveixi de base per a cap estudi ni molt menys pretendre que la meua opinió sigui compartida per la majoria de companys del Consell present o passat.

No cal dir que vaig considerar un gran honor formar part del primer Consell no solament pel fet històric sinó per la categoria dels meus companys. El Dr. David Cardús, el Catedràtic Joan Claret i un jove, però brillant, Antoni Montserrat, (només per citar-ne uns quants), se sumaven a l’entusiasme del president Pujol que s’encarregà de donar rellevància i solemnitat a les reunions. Fins i tot algun diari de Madrid va escriure amb grans titulars “Pujol recibe a sus embajadores”. Durant aquest curt període inicial en el qual el vent bufava gairebé sempre a favor, el Consell va presentar un nombre de projectes important no sempre aprovats, tot sigui dit, i alguns que si que ho foren a dia d’avui segueixen sense complir-se. Lamento no disposar de l’espai necessari per nomenar-los per ordre cronològic, però tampoc crec que sigui necessari. A tal efecte he decidit seleccionar-ne un; el més emblemàtic: **Reconeixement i Homenatge a l’Exili** amb la doble satisfacció de veure condecorar Josep Maria Solé, un dels membres del Consell.

L’impuls generat per aquesta Llei, amb el pas dels anys s’ha anat transformant en una simbòlica bola de neu. Cada dia espurnen noves entitats “catalanes”, la bola a mesura que rutlla costa avall creix i sembla que a hores d’ara la tendència continua. Perquè ho dic això?. Senzillament per què aquesta magnanimitat s’ha confós amb el corn de l’abundància. Subvenció significa per la majoria un ajut necessari per dur a terme un pla de treball organitzat dins d’una societat establerta. Per a d’altres la possibilitat de celebrar trobades i actes culturals de tota mena i, finalment, els que s’entesten a fer bona la dita “dos catalans, tres casals,” si hi ha calés. Fins aquí tot correcte, però això com es gestiona, qui decideix les quantitats que s’atorguen a cada associació? Hi ha una regla establerta? La Generalitat, per les raons que sigui, sempre ha actuat amb llums i ombres, potser és una estratègia calculada de fer política ja que aquesta norma ha estat aplicada per tots els governs fins el dia d’avui. Però tornem al Consell.

Amb el Govern d’en Pasqual Maragall, el Consell inicia un cercle de peregrinació per diversos departaments que acaba, en ésser elegit Artur Mas a Presidència, on va començar i, potser aquesta vegada, definitivament. No recordo de memòria el nom de les persones a les quals ens hem hagut d’adreçar. Tampoc el dels que han ocupat algun càrrec prominent. Hi ha qui no l’ha estrenat. Aquesta mutabilitat ha ofegat la possibilitat d’unificar criteris i obliga, si no cada any al menys massa sovint, a dissenyar noves modalitats administratives. El Consell sempre ha reclamat un model únic que estigui al marge del color polític del Govern, lliure de contingències i de les sempiternes cíclics crisis econòmiques.

No és un secret que demanar a un departament que es compleixin els acords no és senzill. Sempre hi ha atenuants, motius de força major o de competències. La burocràcia arreu del món té aquestes coses, mai

s'ha distingit per ésser un gremi obert o integrador. Per naturalesa acostuma a ser majoritàriament selectiu i en algun cas, excloent. La reiteració, i constant insistència per reivindicar afers pendents, solen posar els impulsors en el punt de mira de l'administració i és molt possible que avui es vegi el Consell com una mena de producte irritant a ulls dels responsables de la nostra venerable institució. Ho dic perquè si malament vàrem acabar la passada legislatura la que acaba de començar fins ara no aporta solucions tangibles als problemes que requereixen atenció immediata.

Dic a la introducció que seria gairebé impossible d'entendre el que vull exposar sense incloure els paràgrafs presos com a model de referència. Potser hauria estat més correcte escriure, "algunes parts del que vull exposar", perquè d'això és precisament del que es tracta. Hi ha un altre punt que cal precisar. Quan escric el "Consell" em refereixo exclusivament als onze representants de les Comunitats Catalanes de l'Exterior. Per informació dels nouvinguts o, simplement dels que no ho saben, el Consell el formen, segons les dades de l'última reunió, a més del vicepresident i la viceconsellera d'Afers Exteriors i Cooperació, representants de diversos departaments de la Generalitat, d'ACC10; onze vocals en representació de les comunitats catalanes d'arreu del món; representants dels grups parlamentaris i d'institucions com l'Institut d'Estudis Catalans; la Institució de les Lletres Catalanes i la Universitat Oberta de Catalunya.

Evidentment, els canvis d'aquests darrers anys són notables i confirmen el que anomeno "peregrinació", tenint en compte que el primer Consell estava format d'acord amb l'Article 17, per:

- a) *El President de la Generalitat que el presideix i que pot delegar aquesta presidència en el Conseller de la Presidència o en el vicepresident del Consell.*
- b) *El comissionat per Actuacions Exteriors, que n'és el vicepresident.*
- c) *Un representant de cada un dels departaments de la Presidència, de Governació, d'Economia i Finances, d'Ensenyament, de Cultura, de Sanitat i Seguretat Social, de Política Territorial i Obres Públiques, de Treball, de Justícia, Indústria, Comerç i Turisme i de Benestar Social.*
- d) *Un representant del Consorci de Promoció Comercial de Catalunya (Copca) i un representant del Consorci per a la Promoció Exterior de la Cultura (Copec).*
- e) *Onze vocals en representació de les diferents comunitats catalanes d'arreu del món distribuïdes de la manera següent: cinc vocals en representació situats a Amèrica, quatre en representació dels d'Europa, un en representació dels d'Àfrica i Àsia, i un en representació d'Oceania.*
- f) *Un representant de cadascun dels grups parlamentaris del Parlament de Catalunya.*
- g) *Un representant de l'Institut d'Estudis Catalans.*
- h) *Un representant de la Institució de les Lletres Catalanes.*
- i) *Un representant de la Universitat Oberta de Catalunya.*

A l'Article 18 hi trobem: *El Consell de les Comunitats Catalanes s'ha de reunir en sessió ordinària, almenys una vegada l'any. No obstant això, el president pot convocar els membres del Consell per a fer una reunió extraordinària sempre que ho estimi necessari o convenient i, en tot cas, a petició d'un nombre de vocals del Consell que representi la majoria absoluta de membres.*

Òbviament aquesta Llei no s'ha complert i, personalment, no crec que sigui necessari anar als tribunals per fer-la complir. N'hi ha prou en ajornar una reunió del Consell i celebrar-la més endavant tal com s'ha fet altres vegades. Encaixa millor dins l'esperit d'aquest manifest que, per exemple, comunicar als membres del Consell en exercici que el "seu mandat ha cessat". Això no obstant, trobo extremadament preocupant que les lleis que s'aproven al nostre Parlament es puguin deixar de complir amb tan poca finor. I ja que hi som posats, també seria desitjable (permeteu-me l'indulgència de manllevar l'adjectiu predilecte de l'Antoni Montserrat), que no s'ignoressin les regles protocol·làries més elementals, encara que només fos per prestigiar la imatge que tots volem projectar dins i fora de Catalunya.

Arribem a la fi d'aquesta modesta col·laboració sota el títol **El Consell de les Comunitats Catalanes: Llums i ombres**. Les llums pertanyen al reconeixement explícit de la tasca que al llarg dels anys d'ingrata memòria han dut a terme les comunitats catalanes d'arreu del món i, sobre tot, la llei que l'acompanya. Les ombres són poques però significatives. Es poden resoldre amb una mica de bona voluntat.

Confesso, sense falsa modèstia, que ha estat un honor i un gran plaer haver tingut l'oportunitat d'omplir aquest espai, bo i sabent que qualsevol altre ho hauria fet millor. Confio que d'ara endavant el nou Consell no hagi de fondre massa energia en resoldre aquestes petiteses i pugui dedicar el seu innegable talent a millorar aquest projecte tan engrescador i necessari pels que vivim lluny de la pàtria.

Visca Catalunya !!!!

Joan Simon-Codina
Membre del Consell de les Comunitats Catalanes de l'Exterior (1996-2011)
Casal Català de Victòria. Melbourne, Austràlia.

LES ELECCIONS AL PARLAMENT DE CATALUNYA DE NOVEMBRE DE 2010

El dret de vot dels catalans residents a l'exterior: balanç dels darrers processos electorals i reformes

Un total de 17.435 catalans residents a l'exterior van poder emetre el seu vot en les darreres eleccions al Parlament de Catalunya. Això va representar una participació del 13,1% del total de persones censades al CERA (Cens Electoral de Residents Absents) que era de 133.437 persones en les eleccions del passat 28 de novembre de 2010. La dada resulta sorprenent, atès que representaria una significativa caiguda de la participació des del 20,8% de les precedents eleccions de l'any 2006, i caldria remuntar-se més enllà de 1995 per a trobar una dada de participació electoral tan baixa en un context general a Catalunya d'augment de la participació.

La realitat és que una gran majoria dels catalans de l'exterior que haguessin volgut votar el passat 28 de novembre de 2010 no ho van poder fer perquè no van rebre les paperetes en els seus països de residència i, a més, un cert nombre de sobres enviats es van 'perdre' aparentment en el trajecte oficina de correus provincial / lloc d'escrutini del CERA en cada província.

Segons les dades, molt incompletes, facilitades per Correus la gran majoria dels 17.435 vots comptabilitzats van arribar de França, 5.376 (gairebé el 29% del total de vots), de Suïssa (1.948), d'Andorra (1.890) i d'Alemanya (1.041), mentre que des d'altres països amb significativa presència catalana, com el Regne Unit, Bèlgica o Països Baixos van arribar molt pocs vots. El fet assoleix proporcions molt més greus en el cas d'Amèrica on només van arribar, de manera significativa, vots procedents d'Argentina (4.622) i en molt poca proporció des d'altres països (Veneçuela, Colòmbia, Brasil, Xile) i, molt més greu encara, un 0,7% dels cens des de Mèxic on, com ja havia advertit la FIEC i algunes forces polítiques, les paperetes no van arribar a gairebé cap dels residents catalans a Mèxic com tampoc van arribar a tots els residents a Veneçuela, Xile o a Brasil, tot i que aquests estats acullen grans comunitats catalanes tradicionalment actives en els processos electorals. La mateixa situació d'escassa recepció de sobres amb paperetes es va donar als EUA i a la majoria de països de l'Amèrica Central i del Nord. A això cal afegir que tots els vots d'alguns països (Cuba) o un nombre molt significatiu en d'altres (Brasil, Mèxic, Veneçuela, etc.) es van anul·lar per haver arribat fora de termini.

La Junta Electoral Central i Correus havien anunciat que tots els sobres de votació van ser tramesos als inscrits al CERA el dia 8 de novembre, però ja entorn del dia 25 catalans residents a molts llocs del món van començar a fer arribar a consolats i ambaixades espanyoles (que se'n van desentendre totalment), a partits polítics catalans i a la FIEC queixes pel fet que a pocs dies de les eleccions els sobres amb les paperetes no havien arribat als destinataris.

Una altra dada sorprenent és que Correus declara haver lliurat a la Junta Electoral a Barcelona un total de 14.793 sobres de votació dels quals només 14.503 van entrar en urna. És a dir una diferència de 290. Molt pitjor a Girona on Correus diu haver lliurat 2.071 sobres i se n'han comptabilitzen menys de la meitat, 948, una diferència de 1.123; a Lleida se'n lliuren 2.109 i se'n comptabilitzen la meitat 1.097, una diferència de 1.012, i a Tarragona se'n lliuren 1.808 i entren en urna 887, menys de la meitat amb una diferència de 921.

Així, doncs, un total de 3.346 vots de l'exterior es 'perden' sense que ningú hagi donat cap explicació satisfactòria per aquesta 'desaparició' de vots, que no té res a veure amb els vots nuls o anul·lats que estan comptabilitzats al total.

Des de la Federació Internacional d'Entitats Catalanes vàrem publicar un comunicat, el 14 de desembre de 2010, en que lamentàvem profundament aquesta desnaturalització del procés electoral a l'exterior per causa d'aquesta gestió, totalment incorrecta per part de Correus i de les Juntes Electorals que no van fer res per a garantir una tramesa i, sobretot, una arribada correcta dels vots als destinataris. El comunicat va tenir una gran repercussió mediàtica.

La Diputada al Parlament Europeu Maria Badia Cruchet (PSC) es va fer ressó de la nostra queixa (va ser la única) i va adreçar una carta a la vicepresidenta del Govern i consellera de Governació i Relacions Institucionals, Joana Ortega, demanant explicacions sobre el que havia passat. En la seva carta de resposta la vicepresidenta del Govern considerava que la gestió de les eleccions al Parlament de Catalunya a l'exterior per part del seu departament no presentava cap deficiència i donava la responsabilitat a la Junta Electoral Central i a Correus.

El fet que la participació electoral dels catalans de l'exterior caigués en més d'un 50% respecte de la de 2006 no pot explicar-se com diu la vicepresidenta per 'consideracions de molt diversa índole o naturalesa'. A tots els països del món, i Catalunya no és cap excepció, l'evolució del vot exterior segueix la mateixa evolució que el vot en el país d'origen. Puja o baixa segons els comportaments al país d'origen. Res, de cap índole, pot explicar la davallada d'un 50% sinó són motius de tipus estrictament tècnic. No hi havia cap raó per que es produís un rampell abstencionista, de proporcions bíbliques, a la Catalunya Exterior. Finalment la vicepresidenta fa referència a que els 3.346 vots que es detectaven com a diferència entre la declaració de Correus i els efectivament arribats a les Juntes Electorals, sí que van arribar però que es van anular per decisió de les Juntes Electorals. Explicació que no explica res atès que continuem sense saber on eren aquests vots el dia del recompte. Si s'haguessin anul·lat figurarien com a vot anul·lat en el recompte final d'aquell dia i, segons les nostres informacions, no és el cas.

Respecte dels resultats electorals a la Catalunya Exterior en aquestes eleccions al Parlament de Catalunya 2010 es pot dir que el percentatge de participació assolit a França (únic país on semblen haver arribat tots els sobres de votació), del 29,6%, és probablement una xifra propera a la participació que s'hagués pogut assolir globalment. A l'Argentina la participació va assolir també un significatiu 26,7% malgrat les dificultats de recepció.

Dels resultats disponibles, que només semblen representar el vot a França, a una part d'Europa, a l'Argentina i a demarcacions consulars menors, destaca la igualtat entre les dues grans forces polítiques catalanes (CiU i PSC), l'increment percentual de vots del PP, l'aparició significativa de SCI a l'exterior, la caiguda del vot d'ERC i l'estabilitat d'ICV i C's. Malauradament, són anàlisis que s'han d'agafar amb pinces ateses les anòmales circumstàncies descrites.

La reforma de la Llei Orgànica de Règim Electoral General (LOREG) de desembre de 2010

El 21 de desembre de 2010, el Congrés dels Diputats va aprovar per majoria la proposta de reforma de la Llei Orgànica de Règim Electoral General (LOREG) que suprimeix el dret de vot pels residents a l'exterior a les eleccions locals, consells insulars, cabildos insulars i al Conselh d'Aran i preserva, finalment, el dret de vot a les eleccions autonòmiques, generals i referèndums pels residents a l'exterior. Es tracta de la primera revisió global de la Llei Electoral des de 1985. La reforma recull l'essencial dels acords adoptats a la Subcomissió del Congrés que, presidida per Alfonso Guerra, va estar dos anys treballant en la reforma d'aquesta Llei. A la votació del Congrés 340 diputats hi van votar a favor i 8 (IU, ERC, CC i UPD) en contra.

Des de la FIEC (Federació Internacional d'Entitats Catalanes) no podem donar suport a un text que, en principi, i s'argumenti com s'argumenti, introdueix restriccions i diferències en el dret de vot entre residents a l'Estat espanyol i residents espanyols a l'exterior. Tot i així entenem que entre la proposició inicial de reforma feta pública al mes de febrer de 2010 (que entre d'altres propostes pretenia suprimir el dret de vot a eleccions autonòmiques i a les generals restringint-ho al Senat) i el text actual hi ha hagut una substancial millora en molts aspectes tècnics del text i inclús algunes propostes afegides a darrera hora (entenem que en part com a conseqüència del desastre organitzatiu de les eleccions catalanes de 2010) que poden contribuir a millorar la gestió del vot dels residents a l'exterior.

En el text aprovat al Congrés s'han introduït algunes novetats de gran rellevància que volen assegurar l'efectivitat del vot per correu. A partir d'ara el sobre electoral s'enviarà per correu certificat al consolat o oficina consular de cada demarcació electoral, en comptes d'enviar-se directament a la Junta Electoral Provincial corresponent, com fins ara. Els vots seran enviats després per 'valija diplomàtica' a les respectives Juntes. Aquesta mesura pot evitar el ridícul de Correus i de les Juntes Electorals com la pèrdua de 3.346 vots a les darreres eleccions al Parlament de Catalunya i pot fer la tramesa de vot menys dependent dels humors de Correus d'Espanya o dels serveis de correus de cada país de residència.

Malauradament sí que es manté al nou text de la Llei la reducció del termini per a la tramesa del vot. Si fins ara es podia enviar fins el dia anterior a la jornada de votació, a partir d'ara s'haurà d'enviar com a més tard el cinquè dia anterior a la convocatòria.

Altres novetats incloses en la proposta de llei orgànica estableixen que els impresos oficials per a la sol·licitud del vot estiguin disponibles -tant a les oficines consulars com per Internet- des del dia següent

a la data de convocatòria d'eleccions, independentment que l'Oficina del Cens Electoral enviï d'ofici aquest imprès als inscrits al CERA. La sol·licitud per a votar s'haurà de fer, de manera prèvia, no més tard del vint-i-cinquè dia posterior a la convocatòria.

També s'aclareix a l'apartat 5 de l'article 75 que "los electores que opten por depositar el voto en urna, lo harán entre el cuarto y segundo día, ambos inclusive, en la oficina o sección consular correspondiente".

Les interpretacions sobre aquesta reforma són, lògicament, contradictòries segons qui explica el seu significat. Pels partits que li donen suport no se suprimeixen drets, però per una gran part del moviment associatiu dels espanyols a l'exterior la proposta de llei és un desastre. La veritat, com sempre, està al mig.

Cal també afegir que, a banda de la supressió del vot a les eleccions municipals, que és una matèria perfectament opinable i on raons a favor i en contra tenen pes, l'abast de la reforma perjudica particularment als residents exteriors de les Illes Balears i de la Vall d'Aran. Els residents a l'exterior d'aquests dos territoris, a banda de perdre el dret de vot en les eleccions municipals, com serà el cas de la resta de residents a l'exterior, també perden el dret de vot en les eleccions als consells insulars de Mallorca, Menorca, Eivissa i Formentera i al Conselh Generau d'Aran.

LES ELECCIONS AUTONÒMIQUES ESPANYOLES DE MAIG DE 2011

El Ministerio de Asuntos Exteriores y Cooperación (MAEC) espanyol ha elaborat un informe intern sobre la participació dels espanyols residents a l'exterior en els darrers comicis autonòmics del 22 de maig, analitzant els canvis introduïts a la LOREG (Llei Orgànica de Règim Electoral General) el mes de desembre de 2010 que es van posar en pràctica, per primera vegada, en aquestes darreres eleccions autonòmiques on també, per primera vegada, es privava als residents exteriors del dret de vot a les eleccions municipals. El que va passar és que es va produir una espectacular caiguda de la participació que des del gairebé 25% de participació al 2004 va caure fins el 3,68% en aquest 2011.

Les conclusions principals que exposa l'informe del MAEC són que "és necessari" reformar novament la LOREG i que el denominat 'voto rogado' que implica que el votant de l'exterior ha de rebre primer una 'invitació a votar' a la que ha de respondre favorablement dins d'un termini fixat ha estat "un obstacle" per a la participació dels espanyols residents a l'exterior en les passades eleccions autonòmiques del mes de maig. Considera que aquesta modificació ha suposat "la paràlisi" del vot dels emigrants i que: "En los comicios del 22 de mayo, la participación de los ciudadanos de la emigración se quedó en un mísero 3,68%, frente al 24,6% de la anterior cita con las urnas" i conclou que el nou procediment de votació "ha supuesto un descenso significativo de la participación".

L'informe relaciona clarament la obligatorietat de sol·licitar prèviament el vot per a poder votar -és a dir, el 'voto rogado'- amb el desastre en el percentatge de participació, atès que dels 705.774 possibles votants de les autonòmiques en 13 comunitats, només 58.097 ciutadans (el 8,23%) van poder sol·licitar el vot i d'aquests encara menys, 28.030 (el 3,68%), van poder enviar els vots a temps perquè fossin admesos en els recomptes.

L'informe reconeix també que hi havia un enorme desconeixement per part dels electors sobre el nou sistema de votació, degut a la falta d'informació al respecte i a la dificultat que suposaven els múltiples documents a utilitzar per a poder votar (sobres diferents per la Junta Electoral, el Consolat, el vot o las certificaciones del Cens, les fotocòpies del DNI o del passaport per a acreditar d'identitat de l'elector, etc.). L'informe concreta que es van produir incidències en un 20% o un 30% dels vots a causa d'aquests requisits. El MAEC confirma també que molts vots van arribar fora de termini atès el poc marge de temps pel compliment de requisits i que molts votants es van quedar sense participar pels retards en els enviaments per part dels serveis de correus dels diferents països d'acollida amb la documentació i les paperetes de vot. Cita el "cas extrem" de Veneçuela, on només es van rebre vuit vots d'un total de més de 87.000 emigrants.

Mentre no es modifiqui novament la LOREG, l'informe recomana al Govern espanyol que estudiï com millorar el procediment de votació cara a les eleccions generals previstes pel 20 de novembre en les que hi hauran un mínim de 1.463.473 espanyols a l'exterior amb dret de vot. El mateix MAEC anticipa, que si no hi ha canvis, la participació podria tornar a quedar-se al voltant del 4%.

I QUÈ PASSARÀ ARA A LES ELECCIONS GENERALS ESPANYOLES DEL 20 DE NOVEMBRE ?

CALENDARI PER A PODER PARTICIPAR EN LES ELECCIONS GENERALS DEL DIA 20 DE NOVEMBRE DE 2011

- Publicació de la convocatòria d'eleccions al Boletín Oficial del Estado
27 de setembre
- Consulta del Cens Electoral a ambaixades i consolats
Del 3 al 10 d'octubre
- Reclamacions per inclusió/exclusió al cens electoral
Del 3 al 10 d'octubre
- Sol·licitud del vot per correu
Del 27 de setembre al 22 d'octubre
- Tramesa de la documentació pel vot per correu des de les delegacions provincials de l'Oficina del Cens Electoral
Fins el 1er de novembre
- Vot per correu
Fins el 15 de novembre
- Dipòsit del vot en urna a consolats o ambaixades
Del 16 al 18 de novembre (ambdós inclosos)

Tots els catalans residents a l'exterior que tinguin nacionalitat espanyola i que estiguin inscrits en el Cens Electoral de Residents Absents (CERA) poden exercir el seu dret de vot en les eleccions generals del 20 de novembre d'acord amb el següent procediment:

Abans de les eleccions

Comproveu que esteu inscrits en el CERA (Cens Electoral de Residents Absents). Cal posar-se en contacte amb el/la corresponent Consolat o Ambaixada per a tenir-ne confirmació. Tots els residents espanyols, majors de 18 anys, donats d'alta en el Registro de Matrícula Consular (RMC) com a residents absents, formen part automàticament del CERA. Si no fos el cas, a l'oficina consular us donaran un formulari de sol·licitud d'inscripció al CERA i un full explicatiu sobre els criteris d'inscripció.

Entre el 3 y el 10 de octubre convé assegurar-se al consolat que esteu inscrits al CERA consultant les llistes del cens electoral, comprovant que hi figureu i que les vostres dades són correctes. Si no ho són, cal presentar la corresponent sol·licitud de modificació entre els dies 3 i 10 d'octubre.

Votació

Els electors inscrits al CERA que vulguin exercir el seu dret de vot han de formular, **no més tard del dia 22 d'octubre**, la sol·licitud de vot adreçada a la Delegació Provincial de l'Oficina del Cens Electoral, omplint un imprès oficial que serà enviat a tots els inscrits en el cens. Això no impedeix poder obtenir aquest imprès de sol·licitud de vot, que estarà disponible des del dia posterior a la convocatòria de les eleccions, en les dependències consulars o per via telemàtica a ambaixades, consolats o webs ministerials.

Els electors hauran d'incloure, juntament amb l'imprès de sol·licitud de vot, una fotocòpia del passaport o del DNI, expedits per autoritats espanyoles o be la certificació de nacionalitat o d'inscripció en el Registro de Matrícula Consular, expedides pel Consolat d'Espanya en el país de residència.

Un cop la Delegació Provincial de l'Oficina del Cens Electoral hagi rebut la sol·licitud de vot procedirà a enviar a la direcció especificada per l'elector la documentació següent:

- Paperetes de votació
- Sobres de votació
- Dos certificats idèntics d'estar inscrit en el Cens Electoral de Residents Absents i un sobre en el que ha de figurar la direcció de la Junta Electoral competent.
- Un sobre amb la direcció de l'Oficina Consular o Secció Consular de la Missió Diplomàtica on l'elector està inscrit.

Aquests documents s'enviaran al sol·licitant per correu certificat fins el 1er de novembre, inclòs, si no hi ha impugnacions sobre la proclamació de cap candidatura, o fins el 8 de novembre, si s'hagués impugnat la proclamació d'alguna candidatura.

En aquestes eleccions generals de 2011 hi ha **dues vies per a poder exercir el vot:**

Vot por correu

Els electors que optin per exercir per correu el seu dret de vot han d'incloure en el sobre adreçat a la Junta Electoral corresponent, juntament amb els sobres de votació amb les paperetes i el certificat d'inscripció en el CERA, fotocòpia del passaport o del DNI expedits per les autoritats espanyoles o, sinó, certificació de nacionalitat o certificació d'inscripció en el Registro de Matrícula Consular expedides pel Consolat d'Espanya en el país de residència i enviar-ho tot en el sobre adreçat a l'Oficina Consular o Secció Consular de la Missió Diplomàtica a la que l'elector estigui adscrit, per correu certificat no més tard del 15 de novembre.

Vot en urna

Els que vulguin votar en urna, hauran de presentar personalment els sobres i documents mencionats en el punt anterior a les oficines o seccions consulars que els hi corresponguin per inscripció o en els llocs que se'ls hi assigni per aquest procés electoral, entre el 16 i el 18 de novembre.

Remissió del vot a la Junta Electoral Provincial

Independentment de la modalitat de vot seleccionada (per correu o en urna), es **MOLT IMPORTANT PER A LA VALIDESA DEL VOT** que en el sobre consti clarament un mata-segells o una altra inscripció oficial de Correus o del Consolat que certifiqui que el vot s'ha dipositat en els organismes oficials dins del termini legalment previst.

A diferència del que passa amb el vot por correu ordinari, el vot CERA no va a la Mesa Electoral sinó que va directament a la Junta Electoral encarregada de l'escrutini.

Els inscrits en el CERA que sol·licitin votar, poden fer-ho des d'Espanya, adreçant el seu vot a las Juntas Electorals Provincials i no a les Oficines Consulars.

El dia de l'escrutini general, el 23 de novembre, abans de procedir-hi, la Junta Electoral competent es constitueix en Mesa Electoral, a las vuit del matí, amb els Interventors que s'hagin designat.

A continuació, el president procedeix a introduir a l'urna o urnes els sobres de votació dels electors inscrits en el CERA rebuts fins aquell dia i s'anoten els noms dels votants en la corresponent llista. A continuació, la Junta escruta tots aquests vots i incorpora els resultats a l'escrutini general.

Electors del CERA temporalment a Espanya

Si algun elector del CERA es troba temporalment a Espanya durant aquest procés electoral, podrà sol·licitar (a l'igual que els residents a Espanya) el vot por correu a partir de la data de la convocatòria fins el dia 10 de novembre (inclòs), sense que això impliqui la baixa en el CERA. A aquest efecte, haurà de complir una sol·licitud disponible en qualsevol oficina de Correus d'Espanya i adreçar-la a la Delegació Provincial de l'Oficina del Cens Electoral de la seva província d'inscripció. Els electors hauran de signar la sol·licitud i comprovar que el funcionari de Correus posa la data i el segell corresponent. Un cop rebuda la documentació electoral en la direcció d'Espanya indicada a la sol·licitud, l'elector enviarà el seu vot por correu certificat, no més tard del dia 16 de novembre. Aquests electors no podran votar personalment en la mesa electoral.

Tendències migratòries dels catalans 2009-2011

El dia 29 d'abril, el INE (Instituto Nacional de Estadística) va publicar les dades del 'Padrón de Españoles Residentes en el Extranjero' (PERE) a dia 1er de gener de 2011. Aquestes dades de l'INE s'elaboren sobre la base dels registres consulars i inclouen la població inscrita per votar [els que formen part del CERA (Censo Electoral de Residentes Ausentes)] i els menors d'edat. Segons les dades de l'INE, un total de 170.909 catalans estan inscrits als consolats espanyols d'arreu del món (la xifra d'espanyols inscrits s'eleva a 1.702.778). Aquesta xifra no inclou ni els nascuts a Catalunya residents a d'altres comunitats autònomes de l'Estat espanyol (que segons el mateix INE eren 398.029 a 1er de gener de 2010), ni les persones que han adoptat la nacionalitat del país d'acollida (de les quals no es difonen dades oficials).

D'aquests **170.909 catalans** inscrits al PERE, els únics pels que una anàlisi de dades estadístiques resulta possible, 84.232 (el 49,3%) són homes i 86.677 (50,7%) són dones. Per edats: 30.041 (el 17,6%) són menors de 16 anys, 108.359 (63,4%) tenen entre 16 i 64 anys i 32.509 (19,0%) tenen més de 64 anys.

A aquests 171.000 catalans registrats oficialment cal afegir també els que no estan inscrits als consolats (que representen segons dades disponibles per alguns països europeus una mitjana del 15% sobre inscrits). Això elevaria el total estimat a unes 196.000 persones. No hi ha xifres precises per a estimar les persones que han adoptat la nacionalitat del seu país d'acollida ni tampoc quantes persones formen les segones i terceres generacions que tenen la nacionalitat del país de residència i que són, a molts països, les que conserven vives i actives moltes de les entitats catalanes de l'exterior. Si, a més a més, es tenen també en compte els catalans residents a d'altres comunitats autònomes de l'Estat espanyol que mantenen un vincle amb la comunitat d'origen (pels que una estimació només potser aproximada partint, això sí, de la dada oficial de l'INE de 398.029 nascuts a Catalunya i residents a la resta d'Espanya), tot això elevaria la xifra estimada i aproximada de catalans residents a l'exterior **a un mínim d'un 420.000 persones**.

Les dades del PERE indiquen un fort augment dels inscrits catalans als consolats espanyols (de 144.002 el 2008, a 156.400 a 2009 i a 170.909 el 2010). **Un augment de 14.509 persones en un any, entre 2009 i 2010**, que no pot explicar-se només per millores tècniques de la inscripció o per les adquisicions de nacionalitat espanyola i que confirmen les previsions de la FIEC respecte de **l'augment constant i persistent de l'emigració catalana cap a l'estranger** des del començament de l'actual crisi econòmica que no assoleix, ni molt menys, les proporcions de les migracions dels anys 50/60.

El creixement total del nombre de catalans residents a l'estranger durant 2010 segons el PERE mostraria doncs que dels 14.509 nous inscrits, 7.059 són producte d'un canvi de residència (segons les dades del mateix INE) i que la resta, 7.500, serien altes consulars producte de la recuperació de la nacionalitat espanyola via la Disposició Addicional 7ª de la Llei de la Memòria Històrica de 27 de desembre de 2008 que estarà en vigor fins el 27 de desembre de 2011. És a dir, fills de pare o mare originàriament espanyol i nés dels que van perdre o van haver de renunciar a la nacionalitat espanyola per motiu de l'exili.

El 46,8% dels residents a l'estranger va néixer al seu actual país de residència, el 39,0% a Catalunya, el 7,0% a la resta de l'Estat i el 6,3% a altres països. El grup de nascuts a Catalunya és el més nombrós a tot arreu excepte a Amèrica del Nord i Central i a Amèrica del Sud, on representen únicament el 26% dels residents a Amèrica del Sud i el 33% dels del Nord i Central. A la resta de continents representen al voltant del 50% d'aquests ciutadans amb un màxim a Oceania del 56%.

El dia 18 de juliol l'Instituto Nacional de Estadística espanyol va publicar les xifres corresponents a les estimacions de població corresponents al primer semestre de 2011. D'acord amb aquestes dades un total de 27.100 espanyols han abandonat Espanya per a instal·lar-se a l'estranger. **Els catalans que han seguit aquest camí han estat 5.450 durant el primer semestre de 2011**. D'ells, 2.797 són homes i 2.653 són dones.

Les dades per comunitats autònomes situen a Catalunya (5.450) immediatament després de Madrid (5.461), a punt doncs d'encapçalar el 'ranking' el proper trimestre, i molt per davant de regions que sempre havien estat, en termes absoluts, molt més actives en nombre de persones que emigraven. Cas d'Andalusia (3.151) o Galícia (2.027). Destaca també en aquest primer semestre el molt fort augment de les sortides cap a l'estranger des del País Basc (3.277) que fins ara s'havia mantingut relativament al marge d'aquest fenomen.

En canvi, en el cas dels estrangers residents a l'Estat que decideixen provar sort en un altra país, Catalunya és de llarg la primera comunitat, 96.196 nous catalans o residents estrangers, han abandonat Catalunya en el primer semestre molt per sobre de Madrid (54.099) o del País Valencià (30.507). Serien

doncs un total de **101.646 persones, amb o sense nacionalitat espanyola**, les que **han abandonat Catalunya durant el primer semestre de 2011** per a anar a viure i intentar treballar a l'estranger, moltes de les quals, independentment de la seva nacionalitat, demanen assistència a les ambaixades espanyoles o a les entitats catalanes.

Mai en la història recent, una xifra trimestral de migracions des de Catalunya havia assolit un valor tan alt. Cal recordar que la FIEC (Federació Internacional d'Entitats Catalanes) va publicar el mes de febrer d'enguany el seu **Informe Anual sobre les Migracions des de Catalunya** (trobareu l'enllaç més avall) on s'analitzaven les xifres d'emigració dels catalans corresponents a **2009 i 2010 que eren respectivament de 7.032 i de 7.059 persones emigrades des de Catalunya cap a l'exterior**. La xifra del primer semestre de 2011, cas que aquesta tendència es consolidi en els trimestres que venen, pot conduir a una **xifra rècord anual per 2011**.

Veure l'Informe FIEC sobre Migracions 2010 a:

<http://www.fiecweb.cat/newsletter/Migracions2010CatFIEC.pdf>

Antoni Montserrat Moliner
Centre Català de Luxemburg

Els catalans de l'exterior no retallen la seva aportació de prop de 515 milions d'euros per any a l'economia catalana

Segons dades publicades pel Banc d'Espanya¹, el mes de març de 2011 la posició en termes de 'remeses d'emigrants' en la balança de pagaments i posició d'inversió internacional espanyola ha tornat a augmentar en el darrer trimestre de 2010 després d'una baixada al 2009 que va posar fi a una continuada sèrie d'augmentos des de l'any 2002. Específicament, la població espanyola resident a l'exterior va transferir cap a Espanya 5.372 milions d'euros l'any 2010 (dels que una estimació de 514,9 milions d'euros corresponen als catalans residents a l'exterior²). Per la seva banda la població estrangera resident a Espanya va transferir cap als seus països d'origen un total de 7.186 milions d'euros l'any 2010 (dels que una estimació de 1.498,5 milions d'euros corresponen als immigrants residents a Catalunya³).

(en milions d'euros)

Any	Remeses dels emigrants Total Espanya	Remeses dels emigrants Estimació Catalunya	Remeses dels immigrants Total Espanya	Remeses dels immigrants Estimació Catalunya	Saldo entrades emigrants menys sortides immigrants Espanya	Saldo entrades emigrants menys sortides immigrants Catalunya
2002	4 183,0	386,8	2 844,0	549,4	+ 1 339,0	- 153,2
2003	4 173,0	387,4	3 475,0	708,3	+ 698,0	- 320,9
2004	4 184,0	390,5	4 189,0	887,5	- 5,0	- 496,9
2005	4 301,0	403,1	4 936,0	1 057,0	- 635,0	- 654,0
2006	4 827,0	453,1	7 059,0	1 556,5	- 2.232,0	- 1 103,4
2007	5 311,0	498,0	8 449,0	1 818,0	- 3 138,0	- 1 320,0
2008	5 360,0	507,2	7 948,0	1 665,1	- 2 588,0	- 1 158,0
2009	5 060,0	479,3	7 213,0	1 518,6	- 2 153,0	- 1 039,4
2010	5 372,0	514,9	7 186,0	1 498,5	- 1 814,0	- 983,6

Font: Banc d'Espanya (per a les xifres d'Espanya) i estimació FIEC (per a les xifres de Catalunya).

L'arribada de treballadors procedents d'altres continents cap a Espanya fa oblidar moltes vegades que encara dos milions d'espanyols resideixen a l'exterior dels quals una xifra de 1.312.000 eren inscrits al CERA (Censo Electoral de Residentes Ausentes⁴) el 1er de gener de 2010. Entre aquests uns 300.000 catalans dels quals 125.808 estaven inscrits al CERA en aquella data. Aquestes poblacions espanyola i catalana residents a l'exterior no han deixat mai de contribuir de manera fonamental (al voltant d'un 30%) a la balança de pagaments de les economies espanyola i catalana.

L'accelerat procés immigratori que viu l'Estat espanyol fa oblidar que Espanya va ser, fins fa ben poc, un Estat del que molta gent va haver d'emigrar i que des de fa un parell d'anys, encara que ni molt menys que en la forma massiva dels 50-60, es torna a produir un moviment de sortides. Sense les remeses que l'emigració espanyola i catalana van enviar a les seves famílies en els 50-70 hagués resultat impossible la transformació industrial de l'Estat espanyol. Avui es viu una situació inversa.

Segons les dades de l'INE (Instituto Nacional de Estadística) la població estrangera resident a Espanya era al 2010 de 5.747.000 de persones de les que 1.198.000 estaven empadronades a Catalunya⁵. Espanya és un país emissor de remeses de primera importància, el cinquè del món segons el Banc Mundial, per darrera dels Estats Units, Aràbia Saudita, Suïssa i Alemanya. Amèrica Llatina n'és la primera regió receptora (Colòmbia, Equador i Bolívia són els tres principals destins). En països com Bolívia i Equador, les remeses rebudes des de Espanya representen respectivament el 8,5% i el 3,6% del PIB.

Tal i com mostra el quadre adjunt els catalans de l'exterior no han deixat (des de 2002) d'incrementar anualment la seva contribució a l'economia catalana que ha passat dels 387 milions d'euros de 2002 fins al 515 milions de 2010 (un increment del 33,1%). L'augment ha estat continu entre 2002 i 2008 i només al 2009 es produeix una davallada perfectament explicable per l'impacte de la crisi econòmica arreu. La tendència canvia el 2010, tant per una sensació de millora, psicològica o real, a la majoria de països de residència dels catalans com per l'augment del nombre de catalans residents a l'estranger on han trobat oportunitats laborals que no existien ni a Catalunya ni a Espanya.

Les transferències fetes pels immigrants arribats a Espanya van començar a l'any 2004 a resultar superiors a les remeses enviades pels emigrants espanyols (a Catalunya aquesta tendència s'inicia el 2000). Els creixements són espectaculars pel conjunt d'Espanya i quelcom més moderats en el cas de les transferències fetes des de Catalunya (probablement a causa del diferencial de cost de la vida que deixa menys estalvi net transferible). En el cas de Catalunya la diferència entre entrades dels catalans residents a l'exterior i sortides per remeses d'emigrants a la balança de pagaments se situava en 153 milions d'euros l'any 2002 i arriba a la xifra rècord de 1.314.300 l'any 2007 per a moderar-se el 2008 (lògica conseqüència de l'inici de la crisi) i podria reduir-se encara més l'any 2009 ateses les previsions de menor capacitat de transferència cap als països d'origen de les comunitats estrangeres residents a Catalunya i la previsible estabilitat de les transferències monetàries dels catalans residents a l'exterior cap a Catalunya (que no han tingut, fins ara, variacions massa significatives en passades èpoques de crisi).

A aquest important retorn en termes de transferències corrents cap a l'economia catalana cal afegir-hi els retorns que Catalunya obté en forma de projecció i cooperació cultural, cooperació universitària, presència i coneixement d'un territori com a destí turístic i/o d'inversió, ambient convivencial pel desenvolupament empresarial, suport a les persones nouvingudes, etc., que suposen també significatives (però difícils de quantificar) aportacions des de les comunitats catalanes de l'exterior a l'economia catalana.

Segons la Federació Internacional d'Entitats Catalanes, quan la majoria de governs de països europeus (Itàlia, Portugal, França, etc.) o de comunitats autònomes espanyoles (Galícia, Euskadi, Astúries, Madrid, etc.) amb un volum significatiu de població resident a l'exterior porten a terme polítiques exteriors que es recolzen en les seves comunitats exteriors per a promocionar-se econòmicament, culturalment o com a destins turístics o d'inversió, no seria acceptable que el Govern de Catalunya no donés suport i al mateix temps no obtingués suport d'aquestes comunitats de l'exterior per a la seva projecció exterior. Quelcom del què tots els residents a Catalunya, sense excepció, se'n beneficien.

Junta Directiva de la FIEC

Notes

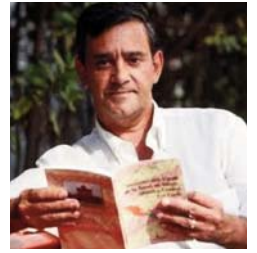
1. <http://www.bde.es/infoest/a1705.pdf>
2. Els catalans residents a l'exterior representen el 9,58% del total d'espanyols residents a l'exterior l'any 2010, i el ràtio anual és utilitzat per a fer l'estimació.
3. Els immigrants residents a Catalunya representen al 2010 el 20,85% del total de població estrangera resident a Espanya i el ràtio anual és l'utilitzat per a fer l'estimació.
4. Dades de l'Instituto Nacional de Estadística a 1 de desembre de 2008.
5. Veure http://www.caib.es/ibae/demo/evolucion_poblacio/4_grupsedat_cast.htm

Llibre:

Històries dels casals catalans a Amèrica Central

L'associació cultural i sardanista Flor de Fajol i Òmnium Garrotxa van presentar el divendres 8 de juliol a Olot el llibre "Històries dels casals de la xarxa de Mèxic, Amèrica Central i el Carib". El llibre ha estat coordinat per Josep Ligorred i Perramon (expressident del Casal Català de la Península del Yucatan), redactor de les entrevistes als protagonistes i gestor del projecte.

També hi van intervenir Rafel Caballeria (ex-responsable de l'àrea de casals catalans de la Generalitat) i el president d'Òmnium Garrotxa, Jordi Ferrer.

Article d'opinió:

Crisi econòmica o canvi de model social ?

Era ahir que els polítics espanyols ens deien que havia arribat l'hora de readaptar el capitalisme cap a unes posicions més socials i democràtiques, sobretot després que els governs de torn sortissin corrents a ajudar els bancs i entitats financeres per que no fessin fallida. Uns mesos després ens trobem que són els mercats, bancs i entitats financeres qui readapten la societat al nou i encara més salvatge capitalisme. Mentre que els bancs continuen guanyant bilions d'euros i dòlars arreu del món i l'escletxa salarial creix obscenament, la pobresa i l'exclusió social és el pa nostre de cada dia. Milions de nens moren en les àrees més deprimides del planeta i a les societats occidentals el risc d'exclusió s'estén arreu. Només els EUA han lliurat als grans bancs la suma de 2,2 bilions de dolars, quelcom inimaginable pels ciutadans de a peu.

A Catalunya, el nou govern sorgit del procés electoral de novembre de 2010 ha optat per la via més curta per frenar la despesa pública. Posar les tisores als sectors més febles de la societat catalana, com la sanitat, l'educació i perceptors d'ajuts socials estan en l'ull de l'huracà des d'abans del començament de l'estiu.

A tot eixos hem d'afegir la poca delicadesa amb que actuen els gestors d'aquestes àrees i ens trobem amb un agost calent, molt calent i no pas per les altes temperatures atmosfèriques. I estem tan sols, en el començament de les anomenades retallades. La voracitat dels mercats financers faran que l'estat del benestar tan durament assolit al llarg dels anys es vagi reduint fins a deixar-lo d'allò més irreconeixible, creant una sensació d'incertesa social entre la ciutadania que abona el terreny per a unes noves i més espectaculars retallades socials. Els tancaments parcials de Caps (Centres d'Atenció Primària) arreu de la geografia catalana (serveis nocturns i tancaments definitius), la retallada en personal sanitari i la no menys vergonyosa retallada en materials de tota mena, estan fent que molts malats i ciutadans en general vegin els seus drets reduïts de manera considerable. Les ja de per si llargues llistes d'espera a hospitals i ambulatoris es converteixen en una veritable cursa d'obstacles per tal de poder trobar cura a les seves dolències. Els sectors més desfavorits de la societat catalana, aquells que estan o es troben en risc d'exclusió social, no estan aliens a la voracitat d'aquests nous gestors que via retallades a la Renta Mínima d'Inserció, mes coneguda com a PIRMI, i sota el paraigües d'evitar abusos en el seu cobrament, han deixat el més d'agost milers de famílies sense rebre en molts casos l'única font d'ingressos econòmics que disposaven. És adient recordar que aquests ajuts varen néixer amb la voluntat d'ajudar aquells casos de pobresa extrema i que en moments com l'actual van en augment.

Les retallades en educació semblen més minses però no hi ha cap dubte que l'eliminació de personal docent, el no cobriment de les baixes en el personal no docent, no cobriment del 50% dels mestres que es jubilin, la paralització en la construcció de nous equipaments escolars i les retallades en materials pedagògics, fan augurar un inici de curs d'allò més complicat. Altres retallades en activitats que eren motiu de cohesió social, com ara els cursos de fotografia, ceràmica, idiomes, pintura, gimnàstica o visites guiades per a la tercera edat, comencen a donar-se a nombrosos ajuntaments de terres catalanes.

Les retallades a les subvencions, i no solament a les entitats catalanes del exterior, suposaran també el tancament d'entitats que lluiten contra la drogadoicció, la violència de gènere, els problemes d'exclusió per a joves i immigrants i tantes i tantes entitats que en el darrers anys han fet una aportació impagable a la nostra societat.

No sembla que l'opció per a les retallades socials vagi a canviar. Es podrien prendre altres mesures per reduir les diferències entre despeses i ingressos però no, el govern català, més papista que el papa, opta per la reducció de la despesa pública o el que és el mateix reduir les despeses en aquells sectors que més afecten als ciutadans de la nostra Nació Catalana.

Però què es podria fer per no retallar? Doncs augmentar els impostos per aquelles fortunes que poc tenen a perdre, reduir costos en la sanitat, excloent despeses totalment innecessàries com per exemple eliminar la gratuïtat en les vacunes d'aquells que viatgen per motius de plaer cap a indrets exòtics, reduir el nombre de medicines receptades sense cap control, posar en marxa campanyes de conscienciació a la ciutadania per reduir l'emmagatzemen de medicaments a casa, fer un control exhaustiu d'aquells que fan de la pobresa un negoci i una forma de viure, etc.

Sembla ser, d'acord amb el que executa el Govern de la Generalitat i dels últims pactes per corregir la Constitució Espanyola, correcció feta a corre i cuita per tal de contentar banquers, capitals financers i transnacionals, que no estem, només, davant d'una crisi econòmica. Estem davant d'un canvi d'època. Assistim al començament d'un nou model de relacions socials basat en la prevalença dels interessos econòmics per sobre de qualsevol altra consideració. Estem mirant, amb una gran dosi d'estupor i un creixent grau d'indignació, la destrucció d'un model polític que feia de la justícia social un dels seus pilars fonamentals. La societat del benestar està tocada de mort. Els mercats (sinistra paraula que ens acompanya cada matí al despertar) i tota la xarxa financera fan que un nou model de societat basada en la supremacia dels diners per sobre de les persones s'acosti a pas de gegant. No, no estem davant d'unes retallades que porten un alt cost social a la societat catalana. Estem davant un canvi de societat. Estem contemplant el retrocés en millores fonamentals per a les nostres vides i especialment per a les generacions futures.

Oriol Vicente i Cardona
President del Casal Català de Santo Domingo

LA FIEC I MOLTES ENTITATS CATALANES DE L'EXTERIOR A LA XARXA SOCIAL FACEBOOK

A més de la pàgina web (www.fiecweb.cat), la Federació Internacional d'Entitats Catalanes va obrir una **pàgina a la xarxa social Facebook que podeu trobar a l'adreça**

<http://www.facebook.com/pages/Federaci%C3%B3-Internacional-dEntitats-Catalanes-FIEC/320516139060>

Es pot també accedir a la pàgina des de Internet sense necessitat d'estar a Facebook.

La pàgina Facebook de la FIEC ha assolit un èxit enorme atès que és l'única font d'informació, actualitzada gairebé cada dia, amb notícies sobre les comunitats catalanes de l'exterior o d'interès per aquestes comunitats. A setembre de 2011 ja són més de dues mil quatre-cents les persones "amigues" de la FIEC, el que permet una gran comunicació mútua i rebre instantàniament totes les informacions generades per les comunitats catalanes de l'exterior i per la pròpia FIEC. Us suggerim que us feu "amic" de la FIEC a Facebook.

El més important, però, és que la pàgina rep una mitjana de gairebé 70.000 visites mensuals de persones, arreu del món, interessades pel que som i el que fem a les CCE.

Moltes entitats de la Catalunya Exterior han creat també perfils, pàgines o grups a Facebook que permeten, en la majoria dels casos, oferir una informació àgil sobre les activitats de les entitats tot i interrelacionant amb amics i coneguts. És el cas de comunitats catalanes de l'exterior com les de Quebec, Colònia, Buenos Aires, Caracas, Luxemburg, Bogotà, Berlín, Hamburg, Lausana, Brasil, La Plata, Xangai, Donosti, Puebla, Costa Rica, Santo Domingo, Nova York, Querétaro, Quito, Santiago de Xile, Paris, Vancouver, Guayana, Rosario, Córdoba, Guayaquil, Lima, Yucatán, Santo Domingo, Puerto Rico, Copenhagen, Islàndia, Escòcia, Catalans UK, Singapur, Panamà, Montevideo, Viena, Washington, Califòrnia, Belgrad, El Salvador, Assumpció, Polònia, Mèxic DF, Tandil, Beijing i d'altres, totes elles activament presents a la xarxa Facebook.

PAGAMENT DE QUOTES 2011

És obert el termini de pagament de la quota de les entitats integrades a la FIEC.

Recordem que la quota de cadascuna de les entitats federades correspon al 5% de les quotes efectivament cobrades als socis de l'entitat, en data 31 de desembre de 2010, o bé abonar la quantitat única de 50 €.

El compte al qual cal ingressar l'aportació és:

Federació Internacional d'Entitats Catalanes (FIEC)

Caixa d'Estalvis i Pensions de Barcelona "La Caixa"

IBAN (International Bank Account Number): ES53 2100-0429-60-0200199626